

A NightSCOPE
kézikönyv

NightSCOPE

A NightSCOPE kézikönyv

www.nightscope.eu

Összeállította:

Karen Hughes, Jane Stuart, Andrew M Bennett and Mark A Bellis

Centre for Public Health
Liverpool John Moores University
Henry Cotton Building
15-21 Webster Street
Liverpool L3 2ET
UK
www.cph.org.uk
www.club-health.eu

December 2011

The project is supported by the European Commission under the Health Programme 2008-2013. Other supporters of the project are: Ministry of Health (Slovenia), Ministry of Education, Science, Culture and Sport, Office for Youth (Slovenia), Slovenian Traffic Safety Agency (Slovenia), Fonds de Lutte contre Certaines Formes de Criminalité (Luxembourg) and the City of London (UK).

Contents

1. A NightSCOPE bemutatása	2
2. A NightSCOPE használata	5
2.1 Előkészületek	5
A helyi koordinátor	5
Partner szervezetek.....	6
2.2 A NightSCOPE elindítása	7
2.3 A kérdőív kitöltése	8
2.4 A válaszok egybevetése	8
3. A NightSCOPE jelentés	9
3.1 Az összesítő	9
3.2 A részletező	10
3.3 A résztvevők válaszai	10
4. Az eredmények értelmezése	11
5. A Club Health projekten keresztül elérhető további segédletek.....	32
1. függelék: Helyi koordinátor adatlap	33

1. A NightSCOPE bemutatása

A NightSCOPE egy döntéshozóknak és szakembereknek készült online segédlet, ami a biztonságos és egészséges éjszakai élet kialakításában nyújt segítséget. Bármilyen településen vagy egyéb, éjszakai élettel rendelkező terepen használható, és a különböző szervezetek képviselőitől egy rövid kérdőív kitöltését igényli.

A feldolgozott válaszok segítenek felderíteni az éjszakai élettel kapcsolatos gyakorlatok és szemléletmódok gyengébb pontjait.

- a helyi éjszakai élettel kapcsolatos ügyek biztos ismerete
- elkötelezettség a biztonságos és egészséges éjszakai élet mellett
- a fontosabb helyi szervezetek közötti munkakapcsolat
- bizonyítékokon alapuló gyakorlat

A helyi éjszakai élettel kapcsolatos ügyek biztos ismerete

Az éjszakai élet hatékony menedzselésének érdekében fontos, hogy a helyi szervezetek megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek annak működéséről, az abban résztvevők viselkedéséről, és annak egészségügyi, valamint társadalmi hatásairól. Ezen tudás segít a problémás pontok meghatározásában, megfelelő megelőző intézkedések bevezetésében, illetve hatásuk mérésében.

Elkötelezettség a biztonságos és egészséges éjszakai élet mellett

A biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtéséért bevezetett hatékony és fenntartható intézkedések megkövetelik számos különböző szervezet elkötelezettségét. Az éjszakai élettel kapcsolatos problémákat be kell azonosítani, és fel kell osztani a társszervezetek között, valamint az egészséges éjszakai élet témáját bele kell foglalni a helyi szintű stratégiai tervezésbe.

A fontosabb helyi szervezetek közötti munkakapcsolat

Számos szervezet bevonható az éjszakai élet menedzselésébe. Együttműködve jobban ki tudják aknázni a rendelkezésre álló forrásokat, egységes álláspontot tudnak kialakítani, és a közös cél elérésének érdekében összehangoltan tudnak cselekedni.

Bizonyítékokon alapuló gyakorlat

A biztonságos és egészséges éjszakai élettel kapcsolatos intézkedések hatásainak megértése különösen fontos annak érdekében, hogy ezen beavatkozások elérjék céljukat, illetve hogy a szűkös források hatékonyan legyenek felhasználva. Ebben benne foglaltatik, hogy a döntések meghozatala előtt kellő mennyiségű információ álljon rendelkezésre a helyi állapotokról, valamint arról, hogy a bevezetett intézkedések bizonyítottan hatékonyak, illetve hogy a hatásuk ellenőrzött és kiértékelte, hogy elérik-e a kívánt hatásukat.

A NightSCOPE négy alapelve az éjszakai élet menedzselésében világszerte alkalmazott és bizonyítottan hatásos gyakorlatokon nyugszik.¹

A NightSCOPE minősítési procedúra

Amint minden érintett kitöltötte az online kérdőívet, a NightSCOPE elemzi a beérkezett válaszokat, és a közlekedési jelzőlámpák színeinek használatával minősíti a teljesítményt az alábbi területeken: **Tudás, Elkötelezettség, Együttműködés és Gyakorlat.**

	A zöld szín a kiváló teljesítményt jelzi az adott területen.
	A sárga szín a területen elért jó, de némi hiányossággal kevert teljesítményt jelöl.
	A piros szín a gyenge teljesítményre utal. Ezeken a területeken gyors beavatkozás javallt.

A minősítéseket a NightSCOPE kérdésenként kiszámítja, illetve átfogóan mind a négy területre külön-külön összesíti. Az eredmények egy jelentésbe kerülnek, mely megmutatja az adott kérdésre kapott összes választ a minősítésekkel együtt.

A NightSCOPE elsődleges célja nem a „jó” és „rossz” mentén ítélni. Célja inkább a helyi partnerek segítése a gyakorlatuk gyengébb pontjainak felderítésében, valamint a biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtéséhez szükséges gyakorlatok alapjainak lefektetésében. A segédlet ingyenes, és többször is felhasználható. Egy adott területhez kapcsolódó gyakorlat tökéletesítésének érdekében tett lépések változtathatnak egy későbbi vizsgálat eredményén. Azaz a résztvevő szervezetek beazonosíthatják a piros színt kapott területeket, és hathatós munkával feltornázhadják az eredményt sárga illetve zöld színre a NightSCOPE következő alkalmazásáig.

Az 1. ábra a NightSCOPE használatának fontosabb lépéseit mutatja. A következő fejezet további részletekkel szolgál a NightSCOPE használatával kapcsolatban.

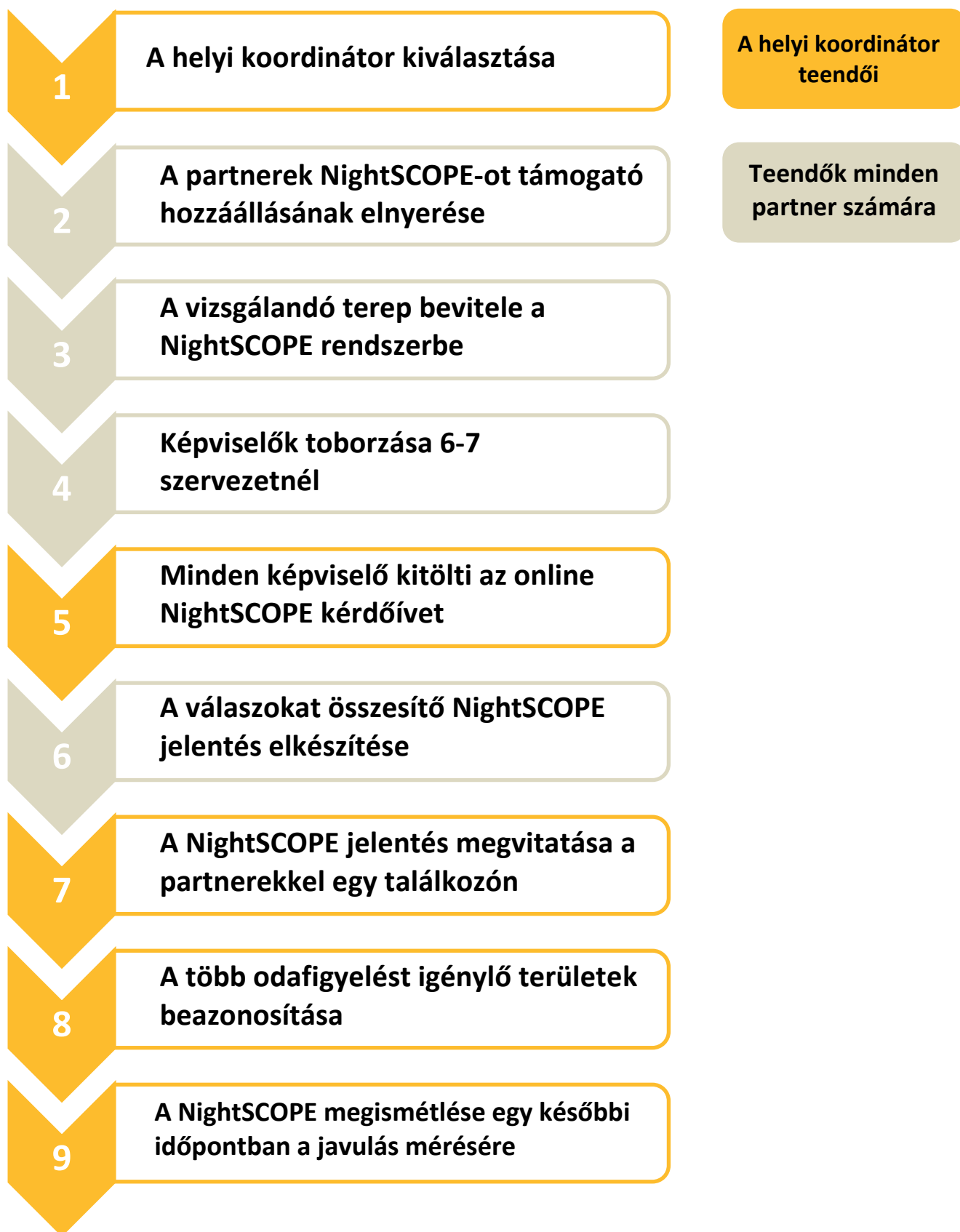
Stuart J, Hughes K <http://club-health.eu/club-health-literature-review-wp-8/>

Jones L, Hughes K, Atkinson AM, Bellis MA. Reducing harm in drinking environments: A systematic review of effective approaches. *Health and Place* 2011; 17: 508-18.

Hughes K, Furness L, Jones L, Bellis MA. Reducing harm in drinking environments: evidence and practice in Europe. Centre for Public Health, Liverpool John Moores University, 2010.

Healthy Nightlife Toolbox: www.hnt-info.eu

1. ábra: A NightSCOPE használatának fontosabb lépései

2. A NightSCOPE használata

2.1 Előkészületek

A NightSCOPE használatához elengedhetetlen több helyi szervezet képviselőjének együttműködése. Egy személyt (bármely szervezetből) ki kell nevezni helyi koordinátornak, aki az elejétől a végéig levezényli majd a feladatot.

A helyi koordinátor

A helyi koordinátor feladatai:

- a megfelelő partnerek NightSCOPE-ot támogató hozzáállásának elnyerése
- a résztvevő szervezeteknél képviselők toborzása
- a vizsgálni kívánt terep (ahol az éjszakai élet zajlik) meghatározása
- biztosítani, hogy minden résztvevő érti a feladatot, és ki is tölti a kérdőívet
- a NightSCOPE eredmények feldolgozása
- egy találkozó megszervezése, ahol a résztvevők megvitatják a NightSCOPE eredményeket

Helyi koordinátort bármely szervezetből lehet választani, akinek helyzetéből adódóan jó kapcsolatai vannak a többi helyi szervezettel, fel tudja térképezni a megfelelő résztvevőket, és megszerzi a hozzájárulásukat NightSCOPE-ban való részvételükhöz.

A helyi koordinátornak első lépésben a NightSCOPE segédlettel kell megismerkednie. Ezután a helyi partner szervezetekkel kell kapcsolatba lépnie, és támogatásukat megszereznie a felméréshez, végül a feladatra alkalmas képviselőket kell felkutatnia a felmérésben résztvevő szervezeteknél.

A helyi koordinátornak még a NightSCOPE megkezdése előtt egyeztetnie kell az összes képviselővel annak érdekében, hogy:

- meggyőződjön afelől, mindannyian megértették a NightSCOPE menetét, valamint használatának apropóját,
- megszerezze hozzájárulásukat a kérdőívek kitöltéséhez, ami során a témához kapcsolódó ismereteiket és gyakorlataikat hűen tükröző válaszokat kell adniuk,
- kijelöljön egy határidőt a kérdőívek kitöltésére.

Amint a NightSCOPE kitöltése befejeződött, a helyi koordinátor feladata egy találkozó megszervezése, ahol a résztvevőkkel, valamint további, a témában érintett kollégákkal megbeszéljük a NightSCOPE eredményeket, meghatározzák a további lépéseket.

Partner szervezetek

A NightSCOPE-nak szüksége van számos, az éjszakai élet menedzselésére és ügyeire hatással lévő, illetve abban résztvevő szervezet képviselőjének részvételére. Minimum hat és maximum tíz szervezet vehet részt a vizsgálatban. A résztvevők összetétele függ az adott terep jellegétől. Az alábbi hat szereplő részvétele elengedhetetlen:

- Önkormányzat (vagy egyéb helyi hatóságok)
- Egészségügyi szolgálat
- Rendőrség
- Baleseti és sürgősségi központ
- Közösségi közlekedést felügyelő hatóság
- Engedélyekkel foglalkozó szerv (pl: jegyző)

Ezen felül még négy további szervezet vonható be, akik részt vesznek az éjszakai élet menedzselésében, egészségügyi illetve szociális ügyekkel vagy közvetlenül a szórakozókkal foglalkoznak. Ezek az alábbi szervezetek köréből kerülhetnek ki:

- Mentők
- Ifjúságvédelem
- Alkohol- és szerhasználattal foglalkozó szervezetek
- Vám- és Pénzügyőrség
- Egészséges életmód népszerűsítésével foglalkozó szervezetek
- Szexuális egészséggel foglalkozó szervezetek
- Tűzoltóság
- Szociális intézmények
- Oktatásügyi hatóság
- Éjszakai szórakoztatóipar

Különösen fontos, hogy a kiválasztott képviselők alkalmasak legyenek a NightSCOPE-ban való részvételre. Mély ismeretekkel kell rendelkezniük szervezetük működéséről, beleértve az éjszakai élettel kapcsolatos ügyeket is.

2.2 A NightSCOPE elindítása

A helyi koordinátor

A NightSCOPE elindításához a helyi koordinátornak a következő lépéseket kell megtennie a NightSCOPE honlapon:

1. lépés: kattintson a „**Start NightSCOPE**” gombra a kezdőlapon.
2. lépés: a helyi koordinátor profilja létrehozásához kattintson a „**Set up NightSCOPE profile**” gombra.
3. lépés: adja meg nevét, szervezetének nevét, országát, valamint email címét.

Amint elkészült a profiljával, a helyi koordinátor emailben megkapja a felhasználónevét, valamint pin kódját, amivel beléphet a NightSCOPE-ba, és elkezdheti a vizsgált terep megadását.

A NightSCOPE-pal vizsgált terep megadásához a helyi koordinátornak az alábbi adatokra lesz szüksége:

- A vizsgált település (vagy egyéb, éjszakai élettel rendelkező terület) neve
- A terep rövid, minden résztvevő számára érthető területi meghatározása (pl.: a városközpont, a strand, stb.)
- A NightSCOPE-ban résztvevő szervezetek képviselőinek neve és email címe.

Az 1. függelék felsorolja az összes szükséges adatot, amire a helyi koordinátornak szüksége lesz a NightSCOPE elindításához. Hasznos lehet a függelék kinyomtatni, és a rajta szereplő adatokat beszerezni az online segédeszköz megnyitása előtt. Az adatok bevitele bármikor megszakítható, és ugyanott folytatható egy későbbi időpontban.

A helyi koordinátor kiválasztja a NightSCOPE-ban résztvevő szervezeteket, majd megadja a képviselők nevét és email címét. Az adatok megadása után minden képviselő emailben megkapja a saját felhasználó nevét és pin kódját, valamint egy hivatkozást a NightSCOPE honlapjára. A szervezeti képviselők a kérdőív kitöltéséhez az „Agency Representative Login box” használatával léphetnek be a NightSCOPE honlapjára.

Ha a helyi koordinátor egyben képviselője is saját szervezetének, akkor a résztvevő szervezetek listájához hozzá kell adnia saját szervezetét, valamint képviselőként saját magát névvel és email címmel. Ezután egy külön emailben megkapja a kérdőív kitöltéséhez szükséges képviselői felhasználónevét és pin kódját.

2.3 A kérdőív kitöltése

A NightSCOPE kérdőív kitöltése a résztvevőknek emailben elküldött hivatkozás megnyitása, majd az ugyanebben az emailben elküldött felhasználónév és pin kód megadása után kezdhető el. A kérdőív 19 kérdésből áll, melyek az éjszakai élettel kapcsolatos ismereteikre és meglátásaikra, a biztonságos és egészséges éjszakai élet létrehozására irányuló tevékenységeikre, valamint más szervezetekkel való együttműködésük mikéntjére kérdeznek rá.

A legtöbb kérdés egyszerű feleletválasztós, ahol a kívánt választ kell beikszelni. A résztvevőknek a kérdőív összes kérdését meg kell válaszolniuk, ami nagyjából **15 percet** vesz igénybe. Ha a kitöltést félbe kell szakítani, a válaszok elmenthetők, és a kitöltés később folytatható.

2.4 A válaszok egybevetése

A helyi koordinátor bármikor ellenőrizheti a kitöltések előrehaladását. Ehhez be kell jelentkeznie a honlapra helyi koordinátorként, ahol a résztvevő szervezetek és kérdőíveik állapota is fel van tüntetve.

Az előre kitűzött határidő lejártával a helyi koordinátor ellenőrizheti a kérdőívek kitöltöttségét, és kapcsolatba léphet a hiányosan kitöltöttekért felelős képviselővel. Ha valaki képtelenné válik a kérdőív kitöltésére, a helyi koordinátor lecserélheti egy új képviselőre a régi képviselő adatainak átírásával.

Amennyiben minden résztvevő kitöltötte a kérdőívet, egy **„Click here to view the report”** feliratú hivatkozás fog megjelenni a helyi koordinátornak. A hivatkozásra kattintva az összes kérdőívre adott válasz összegzésre és feldolgozásra kerül, majd az eredmény egy jelentés formájában jelenik meg, amit a helyi koordinátor PDF fájlként tud elmenteni.

A következő fejezetben a jelentés formája és értelmezése kerül bemutatásra.

3. A NightSCOPE jelentés

A NightSCOPE jelentés a kérdőívekre adott válaszokat összegzi.

Az eredmények a NightSCOPE által vizsgált négy pillér szerint osztályozódnak:

- a helyi éjszakai élettel kapcsolatos ügyek biztos ismerete
- elkötelezettség a biztonságos és egészséges éjszakai élet mellett
- a fontosabb helyi hivatalok közötti munkakapcsolat
- bizonyítékokon alapuló gyakorlat

Az összegzett válaszok minősítése a közlekedési lámpák színeinek használatával történik az alábbiak szerint:

	A zöld szín a kiváló teljesítményt jelzi az adott területen.
	A sárga szín a területen elért jó, de némi hiányossággal kevert teljesítményt jelöl.
	A piros szín a gyenge teljesítményre utal. Ezeken a területeken gyors beavatkozás javallt.

A minősítések kérdésenként kerülnek kiszámításra, majd végül ezek összegzéséből alakul ki a pillérenkénti minősítés. A NightSCOPE jelentés a következő részekből áll:

- Az **összesítő**, mely az összesített minősítést mutatja a négy vizsgált pillérre lebontva.
- A **részletező**, mely a piros, sárga, illetve zöld minősítést kapott válaszok arányát mutatja a négy vizsgált pilléren belül.
- A **résztevők válaszai** részletes lebontásban, minden választ külön-külön minősítve mutat a négy pillér mentén.

3.1 Az összesítő

Az összesítő az összesített minősítést mutatja a négy, NightSCOPE által vizsgált pillérre lebontva. Az összesített minősítés az egyes kérdésekre adott válaszok minősítéseiből következik. Vannak kérdései, melyek csak egy pillérhez kötődnek, míg mások többhöz is. Erre vonatkozó részletek a „Résztevők válaszai” részben találhatók.

Mind a négy pillér esetén a kapott minősítést jelentő szín mellett egy-egy rövid indoklás is található. A négy pillérhez kapcsolódó további részletek az egyes kérdésekhez tartozó minősítéseknél találhatók a „Résztevők válaszai” alatt.

3.2 A részletező

A részletező négy kördiagram segítségével mutatja a zöld, sárga és piros minősítést kapott válaszok eloszlását pillérenként. Ennek segítségével a résztvevők láthatják, mely pillérek igénylik a legnagyobb odafigyelést (azaz melyek rendelkeznek a legmagasabb piros vagy legalacsonyabb zöld minősítések számával). A kérdésenkénti minősítések a „résztvevők válasza” részben találhatóak.

3.3 A résztvevők válasza

A jelentés ezen szakasza az egyes kérdésekre adott válaszokat mutatja. Minden kérdéshez különálló minősítés tartozik, és megmutatja, hogy az adott kérdés a négy pillér közül melyik(ek)hez kapcsolódik.

A szervezetek válasza és azok minősítése egy táblázatba vannak foglalva kérdésenként, ahogy a példa mutatja:

A táblázat a kérdést és a lehetséges válaszokat mutatja, míg a pipák a kérdésre adott válaszokat jelzik. A tábla tetején szereplő számok a partner szervezetek azonosítói.

A jelentés elején szereplő táblázat mutatja melyik szervezet milyen azonosítóval szerepel a jelentésben.

K3: Létezik szabályozás az éjszakai szórakozóhelyek nyitva tartására vonatkozóan az Ön illetékességi területén?

Szervezet	1	2	3	4	5	6
Igen	✓	✓		✓		✓
Nem					✓	
Nem tudja			✓			

A színek a minősítést jelentik és a kérdés által vizsgált pillér(ek) alatt jelennek meg.

A példában a kérdés zöld minősítést kapott a **Gyakorlat** pillérnél. Ez a kérdés nem kapcsolódik a Tudás, az Elkötelezettség és az Együttműködés pillérek egyikéhez sem.

Tudás	Elkötelezettség	Együttműködés	Gyakorlat
-------	-----------------	---------------	-----------

A jelentés ezen szakaszának célja, hogy rámutasson azon pontokra, melyek felülvizsgálatával a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás megteremthetővé válik. A következő fejezet az egyes kérdésekre kapott válaszok értelmezésében nyújt segítséget.

4. Az eredmények értelmezése

A NightSCOPE egy teljesen automatizált rendszer, ezért a helyi koordinátornak és szervezeti képviselőknak együtt kell megbeszélni, és értelmezni az eredményeket a beavatkozást igénylő területek beazonosításához. Erre egy találkozó a legalkalmasabb, melyen a NightSCOPE kérdőívet kitöltőkön kívül még a témában érintett döntéshozók is részt vesznek.

A találkozáson a helyi koordinátor e segédlet segítségével pontról pontra bemutatja a NightSCOPE felmérés eredményeit, és értelmezi azokat. A következő oldalakon a kérdések kerülnek egyesével bemutatásra rövid magyarázatokkal, valamint további, megvitatásra érdemes témákkal.

1. kérdés

Létezik elérhető információ a NightSCOPE által vizsgált terepen működő éjszakai szórakozóhelyek számára?

Az éjszakai szórakozóhelyekkel kapcsolatos információk elérhetősége az éjszakai élet méretének és természetének megismerése miatt fontos. Az alkoholt árusító szórakozóhelyek számáról, elhelyezkedéséről és típusáról begyűjtött adatok nagyban segíthetik az éjszakai élet menedzselését, beleértve a rendelkezések betartatását, a rendfenntartást, megelőző intézkedések bevezetését, és a szórakozóhelyek vezetőivel és alkalmazottaival való együttműködést.

Ideális esetben a területi egységek rendelkeznek éjszakai szórakozóhelyeket (pl.: alkoholt árusító helyek) nyilvántartó rendszerrel. Ezzel lehetővé válik a szórakozóhelyek számának, típusának, méretének, és eloszlásuknak nyomon követése, és ellenőrzése, ami segítség lehet például az alkohollal kapcsolatos ártalomcsökkentésben. Ahol ilyen rendszer nem létezik, vagy nem könnyen hozzáférhető, ott az illetékeseknek pontos ismeretekkel kell rendelkezniük az illetékességi területükhöz tartozó éjszakai élet természetéről.

Alkoholt árusító helyek eloszlása

A bárók, kocsmák, és egyéb, alkoholt árusító helyek eloszlása nagyban összefügg az alkohollal kapcsolatos ártalmak mértékével. Az ilyen jellegű helyek számának növekedése több alkoholfogyasztást, erőszakot, közúti baleseteket, gyalogos sérüléseket, valamint szexuálisan terjedő betegségeket és gyerekekkel való rossz bánásmódot eredményezhet.^{1,2} Az alkoholt árusító helyek korlátozása egy adott területen alapvető prevenciós stratégia.

Ez a kérdés az éjszakai életre vonatkozó tudást méri annak tükrében, hogy létezik-e ilyen adatbázis az éjszakai szórakozóhelyekkel kapcsolatban, illetve tudnak-e erről a partner szervezetek.

A beszélgetés során kiderülhet, hogy létezik-e ilyen adatbázis, illetve hogy az érintettek tudnak-e róla. Ismerik-e az érintettek pontosan az éjszakai élet kiterjedtségét és természetét? Ha nem, hogyan lehetne ezen ismereteket megszerezni? Ha csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre adatok az éjszakai szórakozóhelyekről, egy ilyen jellegű adatbázis létrehozásának mikéntje is megbeszélésre kerülhet. Erre lehetőséget nyújt például egy olyan elektronikus adatbázis létrehozása, melyben rögzíthető az alkoholt árusító helyek elhelyezkedése és típusa. Továbbá az is megvizsgálható, hogy ezen adatok milyen módon segíthetik az éjszakai élet menedzselését.

A Tudás az éjszakai szórakozóhelyek elhelyezkedéséről és számáról begyűjtött és/vagy megosztott adatokkal erősíthető.

A Tudás tovább növelhető a helyi szórakozóhelyekről begyűjtött adatok megosztására kidolgozott rendszerrel.

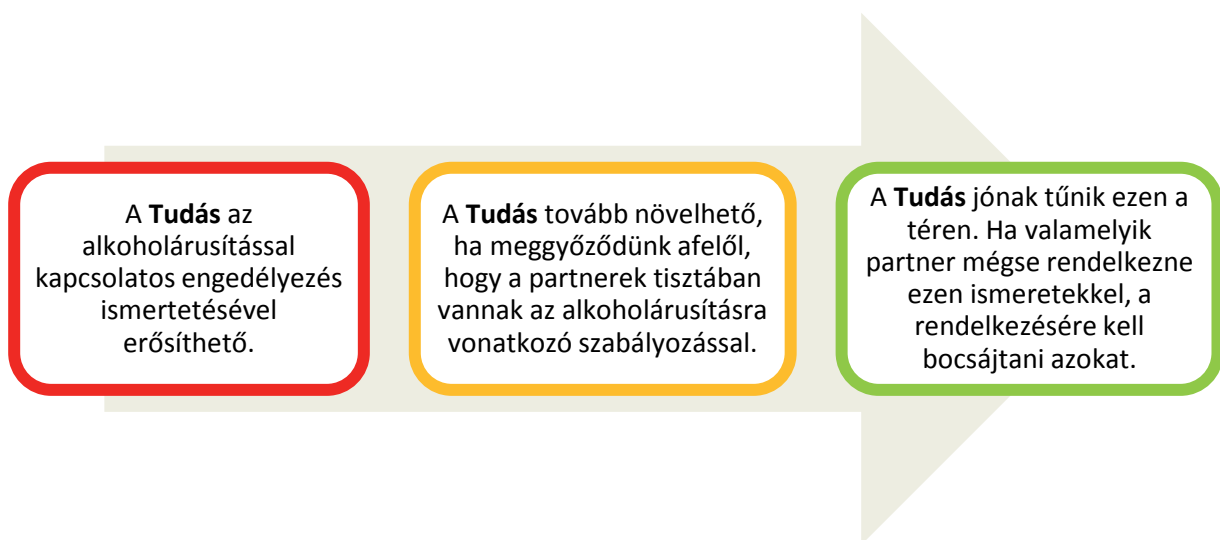
A Tudás jónak tűnik ezen a téren. Ha valamelyik partner mégse rendelkezne ezen ismeretekkel, a rendelkezésére kell bocsájtani azokat.

2. kérdés

Engedélyköteles az alkoholárusítás az Ön illetékességi területén üzemelő éjszakai szórakozóhelyeken ?

Az engedélyezési rendszerrel a hatóságok az alkoholárusítást tudják szabályozni. Ennek kivitelezése változó, de általában az alábbi tényezők kerülnek szabályozásra: ki, kinek, hol és mikor árúsíthat alkoholt. Ezen engedélyekkel a hatóságok befolyással bírnak a kocsmák, bárók, és éjszakai mulatók belsejének kialakítására, a személyzet összeállítására és feladataira, valamint a szórakoztatás mikéntjére. Az engedélyhez csatolt feltételek között szerepelhet például korlátozás a maximális vendégszámra, előírás biztonsági személyzet alkalmazására, a pultosoktól elvárt speciális tréningen való részvétel, vagy élő zene időbeli korlátozása. Az alkoholárusítás engedélyhez kötése megteremti a hatóságok számára a lehetőséget a szabályszegő szórakozóhelyekkel szembeni fellépéshez engedélyük módosításának, felfüggesztésének, illetve visszavonásának kilátásba helyezésével.

Ez a kérdés a NightSCOPE tudás pillérjéhez kapcsolódik. A minősítés alapja, hogy a partner szervezetek ismeretei megegyeznek-e az engedélyezési rendszer (nem)létezéséről, eltekintve attól, hogy valóban létezik-e ilyen rendszer. E kérdés megvitatásakor tisztázni kell a résztvevők számára a rendszer létezését vagy hiányát. Továbbá – ha létezik ilyen engedélyezési rendszer - érdemes ismertetni annak működési elvét, illetve megvitatni alkalmazásának lehetőségét a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás megteremtésében.

3. kérdés

Létezik szabályozás a szórakozóhelyek nyitva tartására vonatkozóan az Ön illetékességi területén?

Az éjszakai szórakozóhelyek nyitva tartására, illetve az alkoholárúsításra vonatkozó hatósági korlátozások segítik szabályozni a szórakozók alkoholhoz való hozzáférését, illetve a területen belüli mozgását. A kormányok között mindig is bevett gyakorlat volt a nyitvatartási idők szabályozása, valamint az alkoholárúsítás időkorlátok közé szorítása az alkoholhoz való hozzáférés, illetve annak fogyasztásából eredő ártalmak csökkentése érdekében. Az elmúlt időszakban azonban pont a szabályok lazítása a trend annak ellenére, hogy bizonyítást nyert: a szigorúbb szabályozás segíthet az ártalomcsökkentésben. Ezért fontos hangsúlyozni, hogy az alkohol időbeli hozzáférhetősége nagyban összefügg az alkoholfogyasztással kapcsolatos ártalmak méretével.

Az alkoholárúsítás időbeli korlátozása

Sokféle tanulmány foglalkozott már az alkoholárúsítás időbeli korlátozásának (azaz melyik napszakban lehet alkoholt árúsítani) az alkoholfogyasztással összefüggő ártalmakra gyakorolt hatásával. Ezek általánosságban azt mutatták ki, hogy a hosszabb nyitva tartás több, alkoholfogyasztással kapcsolatos ártalmat jelent, beleértve a erőszakos cselekményeket, sérüléseket és az ittas vezetést is. A hosszabb nyitva tartás a rendőrségre és a többi releváns szervezetre háruló terhet is növeli.^{1,3} Egy friss, ausztráliai tanulmány szerint a kocsmák nyitvatartási idejének korlátozása számottevően csökkentette a területen elkövetett erőszakos cselekmények számát.⁴

Ez a kérdés a gyakorlatot minősíti. A minősítést kedvezően befolyásolja, ha a résztvevők tisztában vannak az említett szabályozás létezésével. Ezen a ponton tisztázható, hogy létezik-e ilyen szabályozás a vizsgált területen, illetve ha igen, akkor minden résztvevő számára ismertek-e annak részletei. Ha a szabályozás létezik, de a résztvevők ennek nincsenek tudatában, akkor a minősítés gyengébb lesz. Ez azonban könnyen javítható a szabályozás ismertetésével.

A Gyakorlat az éjszakai szórakozóhelyek nyitva tartásának szabályozásával erősíthető.

A Gyakorlat tovább erősíthető azzal, hogy minden partner számára tisztázzuk a szabályozás állapotát és következményeit.

A Gyakorlat jónak tűnik ezen a téren.

4. kérdés

4 (a) Alkalmaznak az éjszakai szórakozóhelyek beengedőket vagy biztonsági őrköket?

4 (b) Ha igen, állnak-e bármely hatóság ellenőrzése alatt?

4 (c) Részt kell vennie a beengedőknek és a biztonsági őrköknek különleges képzéseken (pl.: alkoholárusítás szabályozására vonatkozó ismeretek, konfliktus kezelés)?

Éjszakai szórakozóhelyek gyakran alkalmaznak beengedőket, illetve biztonsági őrköket esetleges problémák megelőzésére illetve kezelésére. Némely országban egyenesen kötelező az alkalmazásuk. Habár szerepük kulcsfontosságú lehet a problémák megelőzésében, mindeközben előidézői is lehetnek annak, ha például agresszíven viselkednek, vagy drogot árulnak munka közben. A biztonsági személyzetre vonatkozó szabályozással ellenőrizni lehet az ebben a munkakörben alkalmazottakat. Bizonyos képzéseken való részvétel (például konfliktuskezelés, szerhasználattal kapcsolatos ismeretek, elsősegély, releváns törvények ismerete, valamint hatékony kommunikáció) megkövetelése a biztonsági személyzettől nagyban segítheti a munkavégzésüket.⁵

Safer Bars

A Kanadában bevezetett Safer Bars az alkoholt árusító helyeken elkövetett agressziót hivatott csökkenteni rizikó elemzéssel, illetve az alkalmazottak – beleértve a beengedőket – képzésével. A képzés megtanít felismerni a kibontakozó agresszió első jeleit, közbeavatkozni az agresszió megfékezéséért (konfliktuskezelés, düh kezelése, és testbeszéd), és az ezzel kapcsolatos jogi ismereteket. Egy tanulmány kimutatta az agresszió előfordulásának csökkenését azokban a kocsmákban, ahol az alkalmazottak a képzésben részt vettek. Az eredményekre azonban hatással volt a magas fluktuáció.⁵

A 4a kérdés a tudást minősíti, a résztvevők válaszainak egyezősége alapján. A 4b és 4c kérdések pedig a gyakorlatot minősítik úgy, hogy a szabályozás megléte, illetve a képzések megkövetelése jobb minősítést eredményez. Ellenben ha a szabályozás létezik, és a képzések is kötelezőek, viszont a résztvevők erről nem tudnak, az összességében rontja a minősítést. A beszélgetés során érdemes megvizsgálni, milyen formában segítheti az idevonatkozó szabályozás (képzésekkel) a biztonságosabb éjszakai szórakozást.

A **Tudás** növelhető, ha a partnereket tájékoztatjuk a beengedők alkalmazásával kapcsolatban. A **Gyakorlat** pedig a beengedők képzésével és szakmájuk szabályozásával erősíthető.

A **Tudás** és a **Gyakorlat** is tovább erősíthető, ha meggyőződünk arról, hogy a partnerek értik a beengedők szerepét, valamint a képzésük illetve szakmájuk szabályozásának fontosságát.

A **Tudás** és a **Gyakorlat** is jónak tűnik ezen a téren.

5. kérdés

Van éjszakai tömegközlekedés (pl.: busz, villamos, esetleg vonat), amivel hazajuthatnak az emberek késő éjszaka az Ön illetékességi területéről?

A biztonságos éjszakai közösségi közlekedés megléte elengedhetetlen a szórakozók biztonságos hazajutásához. Ennek hiánya olyan problémákhoz vezethet mint ittas vezetés, közlekedési balesetek, erőszakos cselekmények elszívása, vagy véletlen sérülések – különösen azok körében, akik előzőleg alkoholt fogyasztottak. Az esetlegesen előforduló erőszak azonban nem csak a szórakozók felé, hanem a közösségi közlekedés dolgozóira is irányulhat. Az éjszakai közlekedés javításának egyik lehetősége az éjszakai buszok, villamosok, metrók illetve vonatok üzemeltetése forgalmas éjszakai időszakokban, esetleg az éjszakai élet gócpontjaihoz igazított útvonalú buszok esetében. Továbbá biztonságot növelő intézkedések bevezetése közlekedési csomópontoknál, valamint taxiállomásokon. Az utasok biztonsága érdekében fontos a taxik szabályozása.

A szórakozók kockázatvállalása a közlekedésben

Egy kilenc európai ország fiataljai között végzett tanulmány szerint a mediterrán országok fiataljai főleg saját gépkocsival mennek szórakozni, illetve onnan haza, míg az északi országok fiataljai a közösségi közlekedést részesítik előnyben. A válaszadók harmada volt már alkohol vagy drog hatása alatt álló vezető utasa a megelőző egy hónapban, illetve ötöde vezetett már ilyen állapotban. A válaszadók négy százaléka volt már részese alkohollal vagy droggal kapcsolatos közlekedési balesetnek az elmúlt egy évben.^{6,7}

E kérdés kapcsán érdemes átnézni a rendelkezésre álló éjszakai közlekedési lehetőségeket a vizsgált terepen, valamint kikérni a résztvevők véleményét az éjszakai közlekedés biztonságáról és megfelelőségéről. Hasznos lehet megvitatni az éjszakai közlekedés biztonságának és hozzáférhetőségének javítási lehetőségeit is.

A Gyakorlat itt az éjszakai közlekedés bevezetésének illetve tökéletesítésének megvitatásával erősíthető.

A Gyakorlat tovább erősíthető az éjszakai közlekedés szolgáltatásának felülvizsgálatával, a meglévő szolgáltatások ismertetésével, illetve azok gyenge pontjainak felderítésével.

A Gyakorlat jónak tűnik ezen a téren.

6. kérdés

Mennyire jellemző problémák az alábbiak az Ön városának éjszakai életében?

Az ebben a kérdésben vizsgált problémák fokozottan előfordulhatnak a zsúfolt éjszakai élettél rendelkező területeken. A nagymértékű alkoholfogyasztás gyakori a kocsmákban, bárókban, valami éjszakai mulatókban, melyek - a közvetlen környéküket is beleértve – válhatnak szerhasználat, (szexuális) erőszak, ittas vezetés és egyéb bűncselekmény színhelyévé is. Az itt felsorolt problémák nem kizárólag az éjszakai életre jellemzőek; annál szélesebb körben elterjedtek. E kérdés a résztvevők ismereteit vizsgálja ezen problémák előfordulásának és természetének tekintetében. Az előforduló problémák természetének és mértékének közös ismerete fontos a szükséges beavatkozások megtervezéséhez. A válaszok feldolgozásánál két szempont kerül megvizsgálásra. Először is, tud-e a résztvevők bármelyike vagy mindegyike előforduló problémákról a vizsgált terepen? Másrészt, mennyire egyeznek a résztvevők válaszai az egyes kérdésekben?

Szemelvény az európai éjszakai életre vonatkozó tanulmányokból

- Egy kilenc európai országban végzett felmérés résztvevőinek 70%-a volt részeg a megelőző négy hétben.⁸
- Angliában⁹ és Németországban¹⁰ végzett felmérések kimutatták, hogy az alapozás (azaz boltban vásárolt ital fogyasztása a szórakozóhelyre indulás előtt) megszokott a fiatalok körében.
- Angliában illetve Walesben az erőszakos esetek ötöde kocsmákban, bárókban vagy éjszakai mulatókban (illetve azok környékén) fordul elő.¹¹
- Egy belga tanulmány szerint a klubokat, táncos rendezvényeket vagy fesztiválokat látogatók 44%-a fogyasztott kábítószer az elmúlt egy évben. A leggyakrabban fogyasztott szerek a kannabisz, a ecstasy és a kokain voltak.¹²
- Az angliai utakon a hétvégi éjszakákon elhalálozott vezetők és gyalogosok 63%-a illetve 80%-a fogyasztott alkoholt.¹³

A meglévő problémák jobb megismerését segíti az azok előfordulásával kapcsolatos információk begyűjtése, feldolgozása, és a partner szervezetekkel való megosztása. A NightSCOPE találkozó alkalmat teremt a résztvevők idevágó ismereteinek és tapasztalatainak megosztására, illetve a hiányok feltérképezésére.

A **Tudás** az éjszakai élet problémáival kapcsolatos információgyűjtés és -megosztás bevezetésével erősíthető.

A **Tudás** tovább növelhető a már meglévő ismeretek és információk megosztásának biztosításával.

A **Tudás** jónak tűnik ezen a téren.

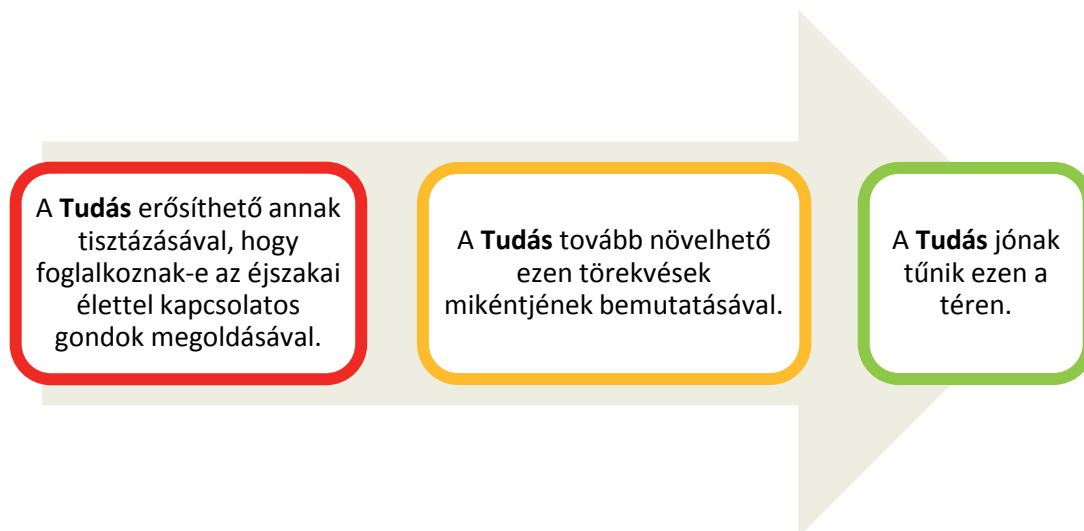
7. kérdés

Vannak-e érvényben intézkedések az alábbi problémák kezelésére?

Az ebben a kérdésben felsorolt problémákat a beavatkozások széles skálájával lehet kezelni. A lehetőségek a közvetlen terepmunkától (például rendfenntartás, helyszínre kitelepült ártalomcsökkentő programok, illetve dolgozók továbbképzése, stb.) egészen a társadalmi tudatformálásig (iskolai előadások, egészségügyi felvilágosító kampányok, stb.) terjednek a problémák tudatosításának, megelőzésének, illetve – az érintett személyekkel együtt dolgozva – megszüntetésének érdekében. Az erős elköteleződés a biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtése mellett általában egyesíti a helyi problémák leküzdésére fogatosított különböző intézkedéseket.

Ez a kérdés a helyi éjszakai élettől kapcsolatos problémák leküzdésére fogatosított intézkedések ismeretét minősíti. Természetesen nem mindenhol fordulnak elő a felsorolt problémák, valamint a Beavatkozás gyakran azért marad el, mert a probléma nem kizárólag helyi. Az erre a kérdésre kapott válaszokat érdemes összehasonlítani a hatos kérdésre kapottakkal, hogy az ott felsorolt problémák közül az előfordulók kezelve vannak-e.

Másik megvizsgálandó kérdés, hogy minden résztvevő tisztában van-e a vizsgált területen érvényben lévő intézkedésekkel. A beszélgetés egyik célja itt az, hogy a résztvevők összefoglalják ezen intézkedéseket, illetve megvizsgálják, hogy van-e lehetőség jobb együttműködésre ezen a téren is.

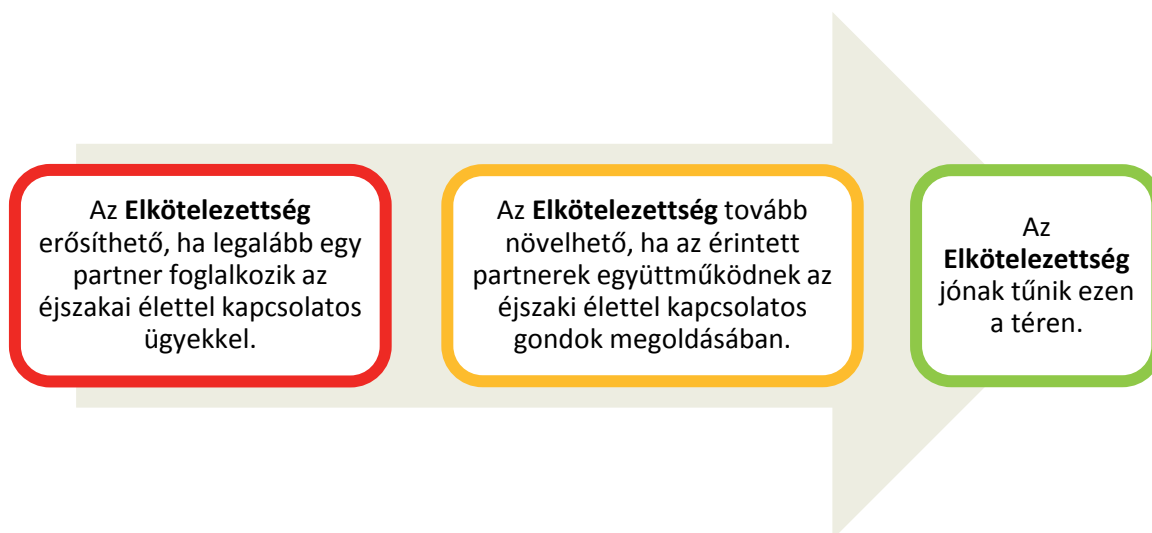
8. kérdés

Részt vesz az Ön szervezete közvetlenül az alábbi problémák megelőzésében vagy kezelésében?

Fontos, hogy a különböző szervezetek elkötelezettek legyenek az éjszakai élettel kapcsolatos problémák megelőzése és kezelése mellett. Ez a kérdés azt vizsgálja, hogy a társszervezetek észlelik-e, illetve foglalkoznak-e a különböző éjszakai élethez kötődő problémákkal. A problémákra adott válaszok széles skálán mozoghatnak az információgyűjtéstől a közbeavatkozásig bezárólag.

A kérdés azt vizsgálja, hogy a különböző problémákkal milyen széles körben foglalkoznak, valamint hogy hol lenne lehetőség további cselekvésre és együttműködésre. Bizonyos, hogy a beavatkozás adott esetekben azért marad el, mert a probléma nem kizárólag helyi. Továbbá nem várható el, hogy minden szervezet külön foglalkozzon minden problémával, ugyanakkor bizonyos problémák valószínűleg jobb együttműködést igényelnek mint a többi. A nagymértékű alkoholfogyasztás például több szervezet hatáskörébe is tartozhat, míg a szemeteléssel és zajongással feltehetően kevesebb szervezet foglalkozik.

A beszélgetés során érdemes megnézni, vannak-e olyan ügyek, melyekkel egyik szervezet se foglalkozik, illetve problémaként szerepelnek-e a hatos kérdésnél. Továbbá vannak-e olyan problémák, melyek leküzdésével nem a megfelelő szervezet foglalkozik? Lehetnek olyan problémák is, melyekkel több szervezet is foglalkozik anélkül, hogy tudnának egymás munkájáról. A beszélgetés alkalmat teremt annak kiderítésére, hogy melyik szervezet milyen ügyekkel foglalkozik, így az elhanyagolt ügyekre fény derülhet. Megvizsgálhatók a lehetőségek a további, erősebb együttműködésekre is.

9. kérdés

Az alábbi tevékenységek közül melyikkel foglalkozik az Ön szervezete az éjszakai étellel kapcsolatban?

A biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtése sok különböző feladattal jár. Ezek közé tartozhatnak az éjszakai életre vonatkozó szabályozások bevezetése, az éjszakai étellel kapcsolatos adatgyűjtések és kutatások, szabályok (pl.: a korhatárra vonatkozóak) betartatása a szórakozóhelyeken, ártalomcsökkentő programok szervezése, megelőző intézkedések bevezetése, majd hatásuk nyomon követése, valamint egészségügyi ellátás biztosítása az arra rászorulóknak. Nem kell minden szervezetnek részt vennie minden feladatban, de lehetőleg egyik feladattal se foglalkozzon kizárólag egy szervezet. Természetesen az olyan témák, mint például az éjszakai élet szabályozásának kidolgozása számos különböző szervezet bevonását igénylik, ellenben más témákhoz (pl.: a szabályzás betartatása) már jóval kevesebb szervezet munkájára van szükség.

Ez a kérdés a NightSCOPE két pillérét minősíti: elkötelezettség és gyakorlat. A beszélgetés során érdemes megnézni, vannak-e olyan témák, melyekkel egyik szervezet se foglalkozik, mert ezek odafigyelést igényelhetnek. Illetve ha vannak olyan témák, melyekkel több szervezet is foglalkozik, tudnak-e egymás munkájáról, illetve együttműködnek-e? A beszélgetés során kideríthető, hogy melyik szervezet milyen ügyekkel foglalkozik, továbbá hol van lehetőség mélyebb együttműködés kialakítására.

Az **Elkötelezettség** és a **Gyakorlat** is erősíthető, ha legalább egy partner szervezet részt vesz valamelyik tevékenységben.

Az **Elkötelezettség** és a **Gyakorlat** is tovább növelhető, ha az illetékes partnerek együttműködnek ezen tevékenységekben.

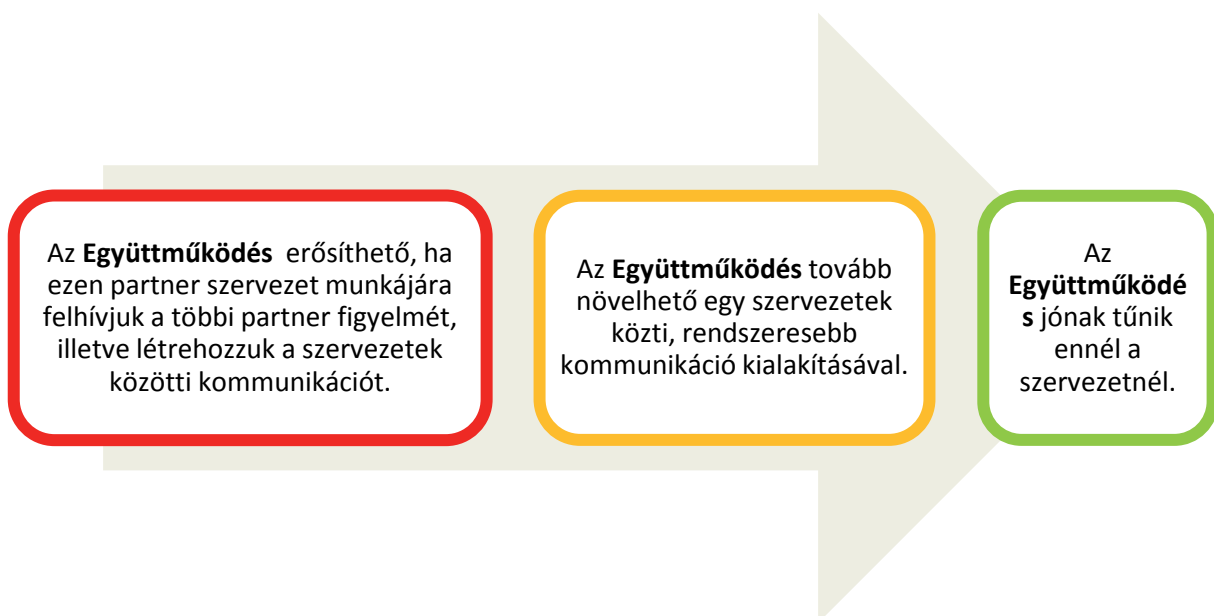
Az **Elkötelezettség** és a **Gyakorlat** is jónak tűnik ezen a téren.

10. kérdés

Milyen gyakran tart kapcsolatot az alábbi szervezetekkel az éjszakai életet érintő ügyekben (pl.: találkozók, telefonon, e-mailben, stb.)?

A megfelelő kapcsolattartás rendkívül fontos része a partner szervezetek közötti hatékony együttműködésnek. A partner szervezeteknek ismerniük kell az aktuális problémákat, a megoldásukra tett lépéseket, valamint hogy milyen megelőző és ártalomcsökkentő intézkedések vannak életben. A kapcsolattartással biztosítható, hogy a több partner szervezet között felosztott feladatok összehangoltan, és ne duplán kerüljenek végrehajtásra. Ideális esetben a partner szervezetek rendszeresen egyeztetnek, habár bizonyára lesznek olyan partner szervezetek, akiknek a többiekénél gyakrabban kell egymással értekezniük.

A kérdésben felsorolt minden szervezet külön minősítést kap a velük kapcsolatban álló válaszadók száma alapján. A találkozó során több dolog is megvitatásra kerülhet ezzel kapcsolatban. Vannak-e például olyan szervezetek, amelyek egyáltalán nincsenek bevonva az éjszakai élethez kapcsolatos ügyekbe (azaz semelyik partner szervezet sem tart kapcsolatot velük)? Van-e összefüggés a különböző szervezetek és a kapcsolattartás gyakorisága között? A partner szervezetek közötti kommunikáció feltérképezésével megtudhatjuk, ki kivel tart kapcsolatot, kik között nincs kommunikáció, és hogyan lehetne ez utóbbit változtatni. A kapcsolattartást nem csak időrabló találkozókként lehet elképzelni; a telefonálás és emailezés gyors és hatékony módszerek. Kapcsolatépítő események alkalmat teremthetnek arra, hogy különböző partnerek jobban megismerjék egymás munkáját, illetve feltérképezzék a mélyebb együttműködés lehetőségeit.

11. kérdés

Milyen gyakran kap az alábbi szervezetektől az éjszakai élettel kapcsolatos olyan adatokat illetve híreket, melyek felhasználhatók az Ön munkája során?

Sok szervezet gyűjt olyan adatokat, melyek az éjszakai életben érintett szervezetek munkáját elősegítik. Ilyen hasznos adat lehet például egy jelentés a fiatalok kockázatkereső viselkedéséről, az éjszakai élettel kapcsolatban előforduló egészségügyi problémákról, erőszakos cselekmények és más bűntények előfordulásáról, vagy a rendfenntartás eredményeiről, stb. Ezen adatok felhasználásával jobban megérthetjük, hogy milyen problémák jellemzőek az adott környék éjszakai életére, mely emberek és területek a legérzékenyebbek ebben, milyen közbeavatkozásra van szükség, és mennyire hatékonyak ezek.

A baleseti központ adatai az erőszak megelőzésének szolgálatában

A baleseti és sürgősségi központok gyakran látnak el éjszakában megtámadott személyeket, akiktől rengeteg olyan információt lehet begyűjteni a támadással kapcsolatban, melyek a megelőző intézkedéseknél hasznosak lehetnek. Az Egyesült Királyságban az ilyen információk gyűjtése kifejezetten ösztönzött. Ezen adatok tartalmazhatják a támadás helyszínét és időpontját, a használt fegyvert, hogy ivott-e az áldozat, illetve ha igen, akkor hol. Az így begyűjtött adatokat a rendőrség, az önkormányzat illetve más szervezetek is felhasználhatják azon szórakozóhelyek és környékek beazonosításához, ahol erősebb rendőri jelenlétre lehet szükség, továbbá arra, hogy megtervezzék az alkalmazandó intézkedéseket (pl.: üveg poharak helyett műanyag poharak használata a sérülések elkerülésének érdekében). Tanulmányok kimutatták, hogy ahol felhasználják ezen információkat, az erőszakos cselekmények száma csökken.^{14,15}

Ennél a kérdésnél megvizsgálhatjuk, vannak-e olyan szervezetek, melyek nem osztják meg a rendelkezésükre álló adatokat, illetve vannak-e olyan szervezetek, melyek csak bizonyos szervezetekkel osztják meg ezeket míg a többiekkel nem. A beszélgetés ezen pontján feltérképezésre kerülhetnek azok az adatok, melyeket a különböző szervezetek gyűjtenek; milyen módon válhatnak a különböző adatforrások a szervezetek számára hasznossá; a szervezetek által előállított adatok hogy férhetők hozzá; mik korlátozzák az adatok megosztását, illetve ezek hogy hidalhatók át; valamint milyen területeken hiányos az adatgyűjtés, és hogy lehet ezeket lefedni.

Az **Együttműködés** tovább növelhető, ha ismertetjük ezen partner által begyűjtött adatok típusát, és kialakítunk egy mechanizmust ezek hatékony megosztására.

Az **Együttműködés** tovább növelhető egy még rendszeresebb információ megosztást elősegítő mechanizmussal.

Az **Együttműködés** jónak tűnik ennél a szervezetnél.

12. kérdés

Készült-e bármilyen felmérés vagy tanulmány az Ön illetékességi területén az éjszakai étellel kapcsolatos szerhasználat ártalmairól, illetve a társadalmi perspektívákról?

Az éjszakai étellel kapcsolatos kutatások olyan problémákra deríthetnek fényt, melyek a rutin adatgyűjtéssel nem mérhetők, azonban egy kutatás segítségével feltérképezhetőek annak okai, következményei, valamint egészségügyi kockázati tényezői. A kutatás továbbá segíthet felderíteni az éjszakai élet által érintettek véleményét, valamint a biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtésének lehetőségeit. A kutatások és felmérések eredményei segíthetik a szervezeteket az illetékességi területük éjszakai életének jobb megértésében, és felhasználhatók döntéshozásnál, valamint létező gyakorlatok finomításánál.

A szórakozók alkoholfogyasztási szokásainak vizsgálata

Számos tanulmány született, amik az alkoholfogyasztási szokásokat vizsgálták Európa éjszakai életének különböző helyszínein. Egy liverpooli felmérés 380 fiatal szórakozót kérdezett meg alkoholfogyasztási szokásaikról, illetve ártalmakkal kapcsolatos tapasztalataikról az éjszakában. A válaszadók átlagban 162g alkoholt fogyasztottak egy éjszaka alatt – a férfiak többet, a nők kevesebbet. Több mint felük szokott alapozni (otthon vagy barátoknál inni szórakozni indulás előtt) és tízből egy keveredett erőszakos cselekménybe az elmúlt 12 hónapban. Egy hasonló felmérést elvégeztek Freiburgban is, ami átlagosan 133g alkoholfogyasztást és valamivel alacsonyabb mértékű (a válaszadók valamivel kevesebb mint fele) alapozást mutatott ki. Mindkét tanulmány összefüggést lát az alapozás és a verekezésben való részvétel között.^{9,10}

Ezen kérdéseknél a Tudás kerül minősítésre az alapján, hogy készültek-e felmérések illetve tanulmányok, valamint van-e ezekről tudomása a partner szervezeteknek. Ennél a pontnál áttekinthető, milyen kutatás folyt a vizsgált terepen, illetve meggyőződhetünk, hogy minden partner szervezet rendelkezik-e annak eredményeivel. Valószínűsíthető, hogy egyes szervezetek rendelkeznek majd olyan kutatási eredményekkel, amikről más szervezetek még nem is hallottak. A beszélgetés során kiderülhet, milyen kutatásokat végeztek a partner szervezetek, ezek – és a jövőbeli kutatások - eredményeit hogyan lehetne hatékonyabban megosztani, továbbá milyen területek nem voltak még kutatva, illetve hogyan lehetne ezen területeket kutatásba bevonni.

A Tudás a lehetséges kutatások feltárásával, és az eredmények megosztásával erősíthető.

A Tudás tovább növelhető a kutatások vizsgálatával, és egy az eredmények megosztására irányuló mechanizmus kidolgozásával.

A Tudás jónak tűnik ezen a téren.

13. kérdés

Az alábbi, éjszakai étellel kapcsolatos adatforrások közül melyekhez van Önnek hozzáférése?

Ezek a kérdések a tízes kérdésre épülnek, és bizonyos adatforrások helyi szintű elérhetőségét vizsgálják. A kérdésekben szereplő adattípusok segíthetik a partner szervezeteket az éjszakai étellel összefüggésbe hozott problémák felismerésében és kezelésében. Ezen adatok hozzáférhetősége és elemzése segíti a szabályok finomítását; az erőforrások megfelelő elosztását; rávilágít, hogy hol és milyen típusú beavatkozásra lehet szükség; továbbá lehetővé teszi a problémák alakulásának, és a partner szervezetek által szervezett megelőző programok hatásának nyomon követését. Ideális esetben a felsorolásban szereplő adatok helyi szinten kerülnek begyűjtésre, és könnyen hozzáférhetőek a partner szervezetek számára. Azonban ezen adatok gyakran nem elérhetőek, ami nagyban gátolja az információszerzést és cselekvést.

Ezek a kérdések mind a tudást mind a gyakorlatot minősítik. A válaszok áttekintésekor több témát is érdemes szóba hozni. Ha például valaki szerint ezen adatok elérhetőek, míg mások szerint nem (vagy nem biztosak benne), akkor érdemes tisztázni, hogy pontosan milyen adatok és milyen módon érhetőek el, valamint azok mire használhatók. Ha ezen adatok egyértelműen nem elérhetőek, akkor hasznos feltérképezni, hogy a partner szervezetek mire tudnák ezeket használni, illetve hogyan lehetne ezeket begyűjteni, és egymás között megosztani.

14. kérdés

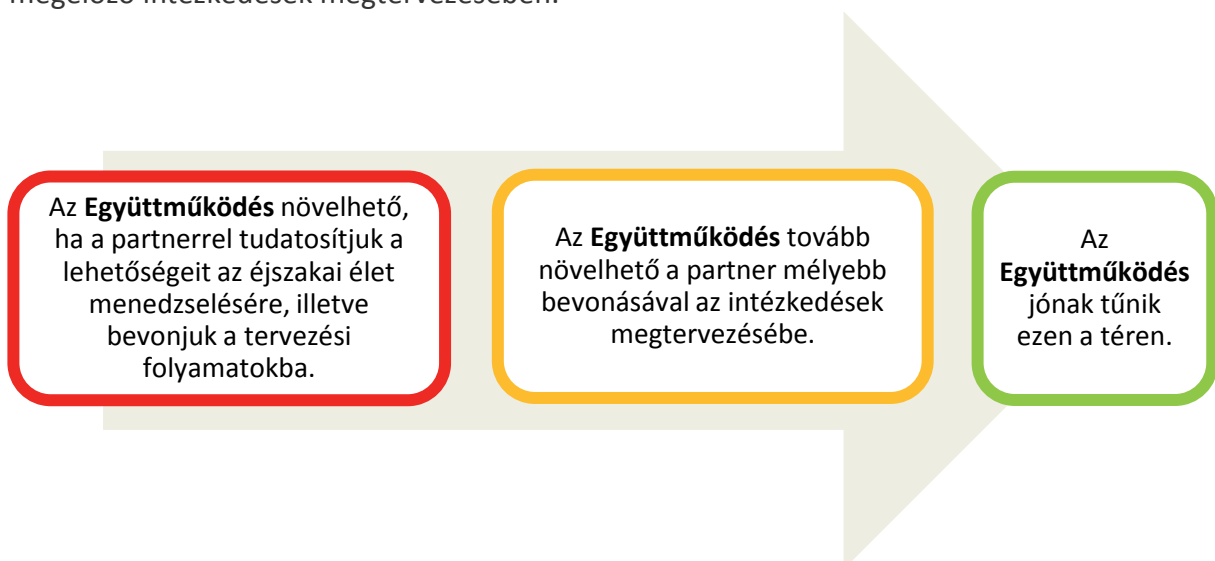
Milyen gyakran tervez meg vagy visz véghez – az éjszakai étellel kapcsolatos - beavatkozásokat az alábbi szervezetekkel karöltve?

A szervezetek közötti együttműködés a beavatkozások megtervezésben és kivitelezésében segíthet egy hatékony és összehangolt hozzáállást kialakítani. A fő szempont az, hogy a partner szervezetek be legyenek vonva a beavatkozások megtervezésébe és kivitelezésébe. A közös hozzáállás segíthet növelni az intézkedések hatáskörét, és jobban kiaknázni a rendelkezésre álló erőforrásokat. A felesleges feladat ismétlődések elkerülése mellett azt is segíthet elkerülni, hogy egy ember munkája ne gördítsen akadályt egy másik ember munkája elé, valamint segít elérni, hogy mindenki a közös cél érdekében dolgozzon.

A STAD projekt

A svédországi STAD (Stockholmi alkohol és drog probléma megelőzés) projekt az alkohollal kapcsolatos erőszak megelőzését tűzte ki célul, különös tekintettel az alkoholt árusító helyeken. A rendőrség, a megyei- és a helyi önkormányzatok, az egészségügyi szervezetek, valamint az éjszakai szórakoztatóipar képviselői közötti együttműködéssel egy sor intézkedés került bevezetésre. Ezek többek között figyelemfelkeltő kampányokat, alkalmazottak felelős alkoholárusítással való megismertetését, illetve az engedélyek betartásának a rendőrség és az engedélyező hatóság általi szigorúbb ellenőrzését jelentették a begyűjtött és megosztott információk alapján. A projekt bevezetésével csökkent az erőszakos cselekmények száma illetve a felelőtlen alkoholárusítás (lásd a 19. kérdést is).^{16,17}

Ez a kérdés a szervezetek együttműködését minősíti az alapján, hogy hány szervezet dolgozik velük együtt. Itt megvizsgálható, mely szervezetek dolgoznak már együtt, valamint mely szervezetek nincsenek bevonva az éjszakai életbe. Habár vannak szervezetek, akik nem tekintik magukat magától értetődő partnereknek az éjszakai étellel kapcsolatos intézkedések megtervezésében és kivitelezésében, azok is rendelkezhetnek olyan adatokkal, tapasztalatokkal, melyek segíthetik ezen munkálatokat. Például az egészségügyi szolgálat ismerhet alkoholfogyasztással és szerhasználattal kapcsolatos problémákat az azoktól szenvedők kezelése révén. Más szervezetekkel (pl.: rendőrség, közösségi közlekedési vállalat vagy kerületi jegyző) való együttműködés során segíthetnek az ismereteikkel a hatékony megelőző intézkedések megtervezésében.

15. kérdés

Létezik több szervezet bevonásával készült terv vagy stratégia a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás elősegítésére az Ön illetékességi területén?

Ahol létrehoztak hatékony stratégiákat az éjszakai élet szabályozására, ott ezek gyakran hatással voltak később egyéb helyi szintű stratégiákra is, és számos partner szervezet bevonását eredményezte ezek tervezési folyamatába. Az éjszakai élet szabályozására közös terv vagy stratégia kidolgozása biztosíthatja a munkák összehangoltságát az egész területen. A stratégiának minden fél támogatását élveznie kell, illetve meg kell határoznia az együttműködés célját és tárgyát, valamint egy struktúrát nyújtania ezek eléréséhez. Az ilyen szervezeteken átívelő közös stratégiák és tervek által a közös erőforrások célzottabban használhatók fel a közös célok eléréséhez, valamint meghatározzák, hogy melyik szervezet pontosan milyen módon tud hozzájárulni a biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtéséhez.

A wirrali (Egyesült Királyság) stratégia

Wirralban egy szervezetek közti stratégia került kidolgozásra az éjszakai élet menedzselésének érdekében a 2004-2008-as időszakra. A stratégia kulcspontjai között volt a szervezetek közötti biztos együttműködés megalapozása, pozitív szemlélet terjesztése az éjszakai élettel kapcsolatban, a biztonságos éjszakai élet megteremtése, illetve az ártalmakra való figyelemfelhívás és ártalomcsökkentés. A felsorolt területek mindegyikén kijelölte a kulcsfontosságú intézkedéseket, illetve a végrehajtásukért felelős partnerszervezeteket. Különböző célok szintén kitűzésre kerültek, többek között az alkoholfogyasztással kapcsolatos támadások miatti kórházba kerülések számának 15%-os csökkentése. A baleseti és sürgősségi központokból begyűjtött adatok alapján ezt a célt sikerült elérni.

Ez a kérdés az együttműködést és az elkötelezettséget minősíti. Ha nincs közös stratégia vagy terv, érdemes megvizsgálni, hogy van-e lehetőség ezek létrehozására, valamint kikérni a partnerek véleményét afelől, hogy ezt mennyire tartanák hasznosnak az együttműködés és az éjszakai élettel kapcsolatos munkák összehangolása szempontjából. Amennyiben már létezik ilyen stratégia vagy terv, érdemes megnézni, hogy minden partner szervezet tudatában van-e ennek. Érdemes továbbá beazonosítani azokat a partnereket, akik nem vesznek ezekben részt, és megvitatni, hogy tudnának bekapcsolódni. A szervezetek közös munkájának megalapozásában a vezetés fontos tényező.

Az **Együttműködés** és a **Elkötelezettség** is erősíthető egy szervezetek közti stratégiával az éjszakai élet menedzselésére, vagy az ezzel kapcsolatos munka beépítésével a meglévő együttműködésbe.

Az **Együttműködés** és a **Elkötelezettség** is tovább növelhető a létező, szervezetek közti stratégiák ismertetésével, illetve az abban nem részt vevő szervezetek bevonásával.

Az **Együttműködés** és a **Elkötelezettség** is jónak tűnik ezen a területen.

16. kérdés

16 (a) Van az Ön illetékességi területén olyan szervezetek közti munkacsoport, ami az éjszakai étellel kapcsolatos munkavégzést hangolja össze?

16 (b) Ha igen, mely szervezetek a tagjai, és milyen gyakran ülésezik?

16 (c) Milyen gyakran ülésezik ez a munkacsoport?

A hatékony együttműködés megfelelő összehangoltságot, illetve rendszeres értekezést igényel a résztvevő szervezetek között. Ott, ahol az ilyen együttműködés sikeres, a résztvevők létrehozta egy rendszeresen ülésező, szervezetek közti munkacsoportot. A rendszeres találkozók biztosítják, hogy minden résztvevő naprakész ismeretekkel rendelkezzen az éjszakai étellel kapcsolatos ügyekről, részt vegyenek az éjszakai étellel kapcsolatos stratégiák és intézkedések megtervezésében, valamint hogy tisztában legyenek az együttműködéssel kapcsolatos kötelezettségeikkel. Ezen ülések alkalmával feltérképezhetők az intézkedések bevezetését gátló akadályok, és annak lehetséges megoldásai; áttekinthetők a megelőző intézkedések hatásai; figyelemmel kísérhető, hogy az együttműködés kitűzött céljai közelebb kerültek-e; valamint elősegíthető a rendszeres értekezés a partnerek között.

A finnországi Pakka projekt

A Jyväskyläben alkalmazott PAKKA projekt egy több-összetevős közösségi program volt, ami az alkoholárúsítás és -fogyasztás társadalmi keretét volt hivatott megváltoztatni. A projekt kulcspontja volt a partner szervezetek közötti együttműködés kialakítása. Ezt több helyi munkacsoport, illetve egy azok együttműködését összehangoló csoport létrehozásával érték el. Ebbe a csoportmunkába bevonták az engedélyező hatóságot, a rendőrséget, a prevenciós munkásokat, az alkoholt árusító helyek képviselőjét, az önkormányzatot, akademikusokat, illetve a médiát. Rendszeres találkozókat szerveztek (évi négyet), melyek fórumot teremtettek a különböző hatóságok és itálárusok közötti megbeszélésekhez. A csoport által alkalmazott számos stratégia kedvezően alakította az alkohol felszolgálásának gyakorlatát.¹⁸

Ez a kérdés az elkötelezettséget és a gyakorlatot minősíti a 16a kérdés alapján. 16b és 16c kérdések képzik a beszélgetés alapját. Több témát is meg lehet tárgyalni a kérdések kapcsán. Ha például nincs ilyen munkacsoport, akkor megvizsgálható, hogy érdemes lenne-e egy ilyet létrehozni. Ha már van ilyen munkacsoport, akkor a NightSCOPE eredmények alapján megvizsgálható, hogy minden partner szervezet ismeri-e ezt a csoportot, hogy minden szervezet résztvevője-e, illetve minden partner szervezet részt vesz-e kellő gyakorisággal az üléseken.

Az **Együttműködés** és az **Elkötelezettség** is növelhető egy, éjszakai étellel kapcsolatos munkákat irányító, partnerek közti munkacsoport létrehozásával.

Az **Együttműködés** és az **Elkötelezettség** is tovább erősíthető ezen munkacsoport tagok felülvizsgálatával, valamint minden fontosabb partner rendszeres részvételével.

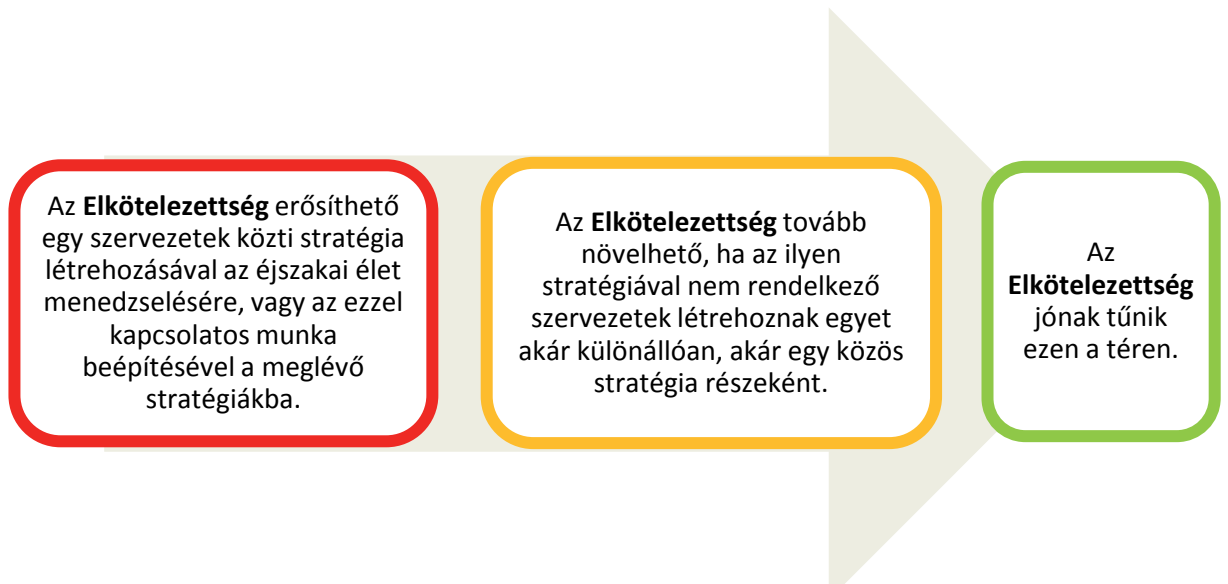
Az **Együttműködés** és az **Elkötelezettség** is jónak tűnik ezen a téren.

17. kérdés

Az Ön szervezete rendelkezik saját, írásba foglalt stratégiával vagy tervvel a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás elősegítésére az Ön illetékességi területén?

Függetlenül attól, hogy létezik-e szervezetek közti stratégia az éjszakai étellel kapcsolatban, nem árt, ha a fontosabb szervezeteknek van saját tervük vagy stratégiájuk a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás elősegítésére. Ezekben pontosan rögzítésre kerülhetnek a szervezetek által elvállalendő feladatok, és ezek biztosítják, hogy az éjszakai étellel kapcsolatos feladatok beépüljenek mind a stratégiai tervezésbe mind a gyakorlatba. Továbbá kijelölhetők benne mely személyek felelősek bizonyos feladatokért, mint például más szervezetekkel való kapcsolattartás, szervezetek közti találkozókra való részvétel, illetve biztosítani, hogy az éjszakai étellel kapcsolatos információk a szervezet minden érintett tagjához eljuttatnak.

Ez a kérdés az elkötelezettséget minősíti aszerint, hogy hány résztvevő szervezetnél van írásba foglalt terv vagy stratégia az éjszakai étellel kapcsolatban. A válaszok elemzésekor érdemes áttekinteni, hogy melyik szervezet rendelkezik ilyen tervvel, és ezt hogy hozták létre (valamint hogyan építették bele más stratégiákba, ahol erre lehetőség volt), valamint az ilyen tervvel nem rendelkező résztvevők hasznosnak találják-e annak létrehozását. Továbbá az előző kérdéshez visszakanyarodva, ha nincs szervezetek közti stratégia, ellenben a szervezetek rendelkeznek önálló stratégiákkal, érdemes megvizsgálni azok közös dokumentumban való összefoglalásának lehetőségét. Amennyiben létezik szervezetek közti stratégia, de néhány szervezet rendelkezik sajáttal is, érdemes átgondolni, hogy milyen módon lehetne ezeket a közös stratégiával összehangolni.

Az **Elkötelezettség** erősíthető egy szervezetek közti stratégia létrehozásával az éjszakai élet menedzselésére, vagy az ezzel kapcsolatos munka beépítésével a meglévő stratégiákba.

Az **Elkötelezettség** tovább növelhető, ha az ilyen stratégiával nem rendelkező szervezetek létrehoznak egyet akár különállóan, akár egy közös stratégia részeként.

Az **Elkötelezettség** jónak tűnik ezen a téren.

18. kérdés

Az alábbi, éjszakai étellel kapcsolatos intézkedések közül melyek van érvényben az Ön városában?

Intézkedések széles skálája bevethető a biztonságos és egészséges éjszakai élet megteremtésének érdekében. Ez a kérdés azt vizsgálja, hogy milyen típusú intézkedések vannak érvényben az Ön illetékességi területén, illetve összegzi a biztonságos és egészséges éjszakai szórakozás megteremtéséhez elengedhetetlen feladatokat. Az alkoholt árusító helyek szigorú szabályozása általában számos eltérő intézkedést alkalmaz, magába foglalva több - ha nem az összes - itt felsoroltat. A Healthy Nightlife Toolkit bemutatja a világ különböző pontjain alkalmazott intézkedéseket, és példákkal szolgál az európai intézkedések használatára.

The Healthy Nightlife Toolbox www.hnt-info.eu

A Healthy Nightlife Toolbox egy honlap, amit úgy készítettek el, hogy segítse a helyi-, regionális-, és országos döntéshozókat és szakembereket az éjszakai étellel kapcsolatos alkohol- és szerhasználatból származó ártalmak csökkentésében. A Toolbox az alábbi három kereshető adatbázist tartalmazza: 1) az egészséges éjszakai életet támogató intézkedések hatásosságával foglalkozó publikált cikkek absztraktjai; 2) a világ különböző pontjain bevezetett, az egészséges éjszakai életet támogató intézkedések kiértékelései; valamint 3) az egészséges éjszakai étellel foglalkozó európai szakemberek elérhetőségei. A segédlet egy útmutatót is tartalmaz a megelőző intézkedések megtervezéséhez. A Healthy Nightlife Toolboxot az Európai Unió támogatta a közegészségügyi program keretében.

Ez a kérdés az elkötelezettséget és gyakorlatot minősíti. Ideális esetben az összes felsorolt intézkedés alkalmazása megvizsgálásra került már valamilyen szinten. A kérdéssel kapcsolatban megvizsgálható, hogy a partner szervezetek milyen gyakorlatokat alkalmaznak az illetékességi területükön, illetve hogy a partner szervezetek ismerik-e az érvényben lévő intézkedéseket. Ha valamelyik intézkedéstípus nincs még alkalmazva, megvitatható az esetleges bevezetésük hasznossága. Szintén megvizsgálható, hogy vannak-e olyan ügyek, melyekben az együttműködés mélyíthető.

Az Elkötelezettség és a Gyakorlat is növelhető, ha mindenki számára világossá válik, mi az intézkedések haszna, illetve hogy lehetne őket bevezetni.

Az Elkötelezettség és a Gyakorlat is tovább erősíthető a már létező intézkedések bemutatásával, illetve a partnerek bevonásával azok tervezésébe, és bevezetésébe.

Az Elkötelezettség és a Gyakorlat is jónak tűnik ezen a téren.

19. kérdés

Kiértékelés – az adatok, az irodalomjegyzék illetve a kiértékelés felhasználása az éjszakai étellel kapcsolatos munkák során.

Az éjszakai étellel kapcsolatos intézkedések tervezésénél fontos, hogy azok igazodjanak a helyi igényekhez. Ideális esetben a szervezetek felhasználják az olyan rendelkezésre álló adatokat az intézkedések megtervezésekor, mint például a problémák jellege az adott területen, ezek pontos előfordulási helyei, valamint az általuk érintett csoportok összetétele. Az adatok a bevezetett intézkedések hatásának nyomon követéséhez is felhasználhatók. Ugyanakkor az evaluációs vizsgálatok eredményei felhasználhatók az intézkedések hatásainak vizsgálatára. Rengeteg, éjszakai életben alkalmazott intézkedést értékelő kutatás került publikálásra szakfolyóiratokban és jelentésekben¹⁹ (ld.: www.hnt-info.eu). Az irodalomjegyzék használatával meghatározhatók egyrészt a megfelelő intézkedések illetve azok alkalmazásának módjai adott problémák kezelésére, továbbá megtekinthető korábbi eredményességük más területeken. Az intézkedések működésének megismerésével biztosítható, hogy alkalmazásuk a kívánt hatást fejtse ki.

A svédországi STAD projekt értékelése

A kutatás fontos szerepet játszott a stockholmi STAD projekt kifejlesztésében és kiértékelésében (lásd 14. kérdés). A projektnek egy olyan vizsgálat adta a kezdőlöketet, amely rámutatott az erősen ittas vendégek alkohollal való kiszolgálásának problémájára. Ezt a vizsgálatot újra lefolytatták később a pultosok viselkedésében történt változások nyomon követése érdekében. A szervezetek közötti információáramlás segítette a rendőrség és az engedélyező hatóság célzottabb fellépését ellenőrzéskor, míg az erőszakos bűncselekményekkel kapcsolatban beáramló adatok az intézkedések hatásosságának nyomon követését tették lehetővé. Ezek 29%-os csökkenést mutattak. További vizsgálatok azt is kimutatták, hogy a projekt több megtakarítást eredményezett, mint amennyibe a projekt maga került.^{16,17,20}

Ezen a ponton áttekinthető, hogy alkalmazva vannak-e ezen bizonyítékokon alapuló gyakorlatok, illetve ha nem, akkor hogyan lehetne azokat alkalmazni. Ha van közöttük alkalmazott gyakorlat, megvizsgálható, hogy minden szervezet alkalmazza-e, illetve vannak-e olyan tapasztalatok vagy gyakorlatok valamelyik szervezeten belül, amiket érdemes megosztani a többi szervezettel. A beszélgetés jó alkalmat teremt arra, hogy a partnerek megvitassák, hogyan használják ezen tudást saját gyakorlatuk fejlesztésére, és annak elterjesztésére.

A **Gyakorlat** erősíthető az adatok, kutatások és bizonyítékok - gyakoribb - használatával az intézkedések bevezetésénél és kiértékelésénél.

A **Gyakorlat** tovább erősíthető az adatok, kutatások és bizonyítékok gyakoribb használatával, illetve az ismeretek megosztásával a bizonyítékokon alapuló gyakorlat érdekében.

A **Gyakorlat** jónak tűnik ezen a téren.

Irodalomjegyzék

1. Babor T, Caetano R, Casswell S et al. Alcohol: no ordinary commodity: research and public policy (2nd ed). Oxford: Oxford University Press, 2010.
2. Livingston M, Chikritzhs T, Room R. Changing the density of alcohol outlets to reduce alcohol-related problems. *Drug and Alcohol Review* 2007; 26: 557-566.
3. Kypri K, Jones C, McElduff P, Barker D: Effects of restricting pub closing times on night-time assaults in an Australian city. *Addiction* 2010; 106:303-310.
4. Stockwell T, Chikritzhs T. Do relaxed trading hours for bars and clubs mean more relaxed drinking? A review of international research on the impacts of changes to permitted hours of drinking. *Crime Prevention and Community Safety* 2009; 11: 153-170.
5. Graham K, Osgood DW, Zibrowski E et al. The effect of the Safer Bars programme on physical aggression in bars: results of a randomized controlled trial. *Addiction* 2004; 23: 31-41.
6. Calafat A, Blay N, Juan M et al. Traffic risk behaviours at nightlife: drinking, taking drugs, driving, and use of public transport by young people. *Traffic Injury Prevention* 2009; 10: 162-169.
7. Calafat A, Blay NT, Hughes K. Nightlife young risk behaviours in Mediterranean versus other European cities: are stereotypes true? *The European Journal of Public Health* 2010; 21: 311-315.
8. Bellis MA, Hughes K, Calafat A et al. Sexual uses of alcohol and drugs and the associated health risks: A cross sectional study of young people in nine European cities. *BMC Public Health* 2008; 8: 155.
9. Hughes K, Anderson Z, Morleo M et al. Alcohol, nightlife and violence: the relative contributions of drinking before and during nights out to negative health and criminal justice outcomes. *Addiction* 2008; 103(1): 60-5.
10. Wahl S, Kriston L, Berner W. Drinking before going out – a predictor of negative nightlife experiences in a German inner city area. *International Journal of Drug Policy* 2010; 21: 251-254.
11. Flatley J, Kershaw C, Smith K et al. Crime in England and Wales 2009/10: findings from the British Crime Survey and police recorded crime. London: Home Office, 2010.
12. Van Havere T, Vanderplasschen W, Broekaert E et al. The influence of age and gender on party drug use among young adults attending dance events, clubs, and rock festivals in Belgium. *Substance Use & Misuse* 2009; 44: 1899-1915.
13. TRL Limited. Blood alcohol levels in road accident fatalities for 2006 in Great Britain. Crowthorne: TRL Limited, 2008.
14. Florence C, Shepherd H, Brennan I, et al. Effectiveness of anonymised information sharing and use in health service, police, and local government partnership for preventing violence related injury: experimental study and time series analysis. *BMJ* 2011; 342:d3313 doi: 10.1136/bmj.d3313.
15. Quigg Z, Hughes K, Bellis MA. Data sharing for prevention: a case study in the development of a comprehensive emergency department injury surveillance system and its use in preventing violence and alcohol-related harms. In press.
16. Wallin E, Norstrom T, Andreasson S. Alcohol prevention targeting licensed premises: a study of effects on violence. *Journal of Studies on Alcohol* 2003; 64: 270-277.
17. Wallin E, Gripenberg J, Andreasson S. Overserving at licensed premises in Stockholm: Effects of a community action program. *Journal of Studies on Alcohol* 2005; 66: 806-814.
18. Warpenius K, Holmila M, Mustonen H. Effects of a community intervention to reduce the serving of alcohol to intoxicated patrons. *Addiction* 2010; 105: 1032-40.
19. Jones L, Hughes K, Atkinson AM, Bellis MA. Reducing harm in drinking environments: A systematic review of effective approaches. *Health and Place* 2011; 17: 508-18.
20. Mansdotter AM, Rydberg MK, Wallin E et al. A cost-effectiveness analysis of alcohol prevention targeting licensed premises. *European Journal of Public Health* 2007; 17: 618-623.

5. A Club Health projekten keresztül elérhető további segédletek

A NightSCOPE a Club Health projekt részeként született az Európai Bizottság támogatásával a 2008-2013-as egészség program keretén belül. A Club Health projekt célul tűzte ki a döntéshozók és szakemberek segítségét a biztonságos és egészséges éjszakai élet kialakításában. A Club Health csapata által létrehozott további néhány segédlet:

- Európa különböző pontjain alkalmazott, az éjszakai élet menedzselésével kapcsolatos szabályozások internetes adatbázisa.
- Az egészséggel és biztonsággal kapcsolatos irányelvek alkalmazhatóságának és elfogadhatóságának értékelését tartalmazó kiadvány éjszakai szórakozóhelyek számára.
- Képzési program a kocsmákban, bárokban és éjszakai mulatókban dolgozók részére
- Útmutató szakembereknek a médiával való kapcsolattartásról

A Club Health által létrehozott összes anyag hozzáférhető a www.club-health.eu oldalon.

1. függelék: Helyi koordinátor adatlap

Vizsgálandó város / környék megnevezése:												
Ország:												
A vizsgálandó helység rövid földrajzi jellemzése:												
Helyi koordinátor neve:												
Szervezet:												
Email cím:												
A szervezetek képviselőinek neve és email címe												
	Kötelező szervezetek	Név	Email cím:									
1	Önkormányzat (vagy egyéb helyi hatóságok)											
2	Egészségügyi szolgálat											
3	Rendőrség											
4	Baleseti és sürgősségi központ											
5	Közösségi közlekedést felügyelő hatóság											
6	Jegyző											
	További szervezetek (az alább felsorolt szervezetek egy legördülő listában fognak szerepelni*)											
7												
8												
9												
10												
*Esetleges további partner szervezetek <table border="0"> <tr> <td>Vám- és Pénzügyőrség</td> <td>Alkohol- és szerhasználattal foglalkozó szervezetek</td> <td>Szexuális egészséggel foglalkozó szervezetek</td> </tr> <tr> <td>Mentők</td> <td>Tűzoltóság</td> <td>Éjszakai élet szereplőit képviselő szervezet</td> </tr> <tr> <td>Szociális intézmények</td> <td>Ifjúságvédelem</td> <td>oktatással, neveléssel foglalkozó szervezetek</td> </tr> </table>				Vám- és Pénzügyőrség	Alkohol- és szerhasználattal foglalkozó szervezetek	Szexuális egészséggel foglalkozó szervezetek	Mentők	Tűzoltóság	Éjszakai élet szereplőit képviselő szervezet	Szociális intézmények	Ifjúságvédelem	oktatással, neveléssel foglalkozó szervezetek
Vám- és Pénzügyőrség	Alkohol- és szerhasználattal foglalkozó szervezetek	Szexuális egészséggel foglalkozó szervezetek										
Mentők	Tűzoltóság	Éjszakai élet szereplőit képviselő szervezet										
Szociális intézmények	Ifjúságvédelem	oktatással, neveléssel foglalkozó szervezetek										

www.nightscope.eu

Centre for Public Health
Liverpool John Moores University
15-21 Webster Street
Liverpool L3 2ET
UK

www.cph.org.uk
www.club-health.eu

The project is supported by the European Commission under the Health Programme 2008-2013. Other supporters of the project are: Ministry of Health (Slovenia), Ministry of Education, Science, Culture and Sport, Office for Youth (Slovenia), Slovenian Traffic Safety Agency (Slovenia), Fonds de Lutte contre Certaines Formes de Criminalité (Luxembourg) and the City of London (UK).